

N:o 29.

Af friherre **Barnekow**, *om statsbidrag till underhåll af en kemisk station i Kristianstad.*

Då jag af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till innevarande års Riksdag finner, att Kristianstads läns hushållningssällskaps ansökan om 4,000 kronors anslag till en kemisk station i Kristianstad blifvit afslagen, oaktadt nämnda hushållningssällskap har genom beslut af den 24 november 1888 förbundet sig att uppfylla alla de fordringar, som af andra hushållningssällskap eller landsting erfordrats för erhållande af dylika anslag, nemligen att inrätta laboratorium, bekosta lokal för detta samt aflöning och bostad för föreståndare, assistent och laboratoritjenare äfvensom årliga utgifter för laboratoriets underhåll samt inköp af böcker och inventarier för stationen, så vill jag försöka att i denna min motion visa nyttan och det verkligen stora behovet af att en dylik station blir uti Kristianstad upprättad.

Kristianstads läns hushållningssällskap har allt sedan 1886 med tillhjälp af enskilda uppoffringar oaktadt sina små tillgångar uppehållit en dylik station i Kristianstad, men befarar jag att, om ej bidrag af staten dertill erhålles, nämnda station omöjligt längre kan uppehållas.

För att visa beskaffenheten af de på denna station gjorda undersökningarna tillåter jag mig att ur de af föreståndaren lemnade redogörelserna anföra följande specificerade uppgifter:

	1886—87.	1887—88.	1888—89.
Analysér å jord och jordförbättringsmedel	37	81	39
” ” ” ” gödningsämnen	18	23	62
” ” ” ” fodermedel	25	28	15
” ” ” ” vatten	23	12	19
” ” ” ” mejeriprodukter	2133	3219	12037
” ” ” ” näringsmedel	—	—	57
” ” ” ” giftprof	126	156	71
” ” ” ” tekniska prof och diverse	66	70	81
Summa	2428	3589	12381

Enligt den af professor L. F. Nilson i tredje häftet för innevarande år af kongl. landtbruksakademiens handlingar och tidskrift offentliggjord redogörelse för de med statsanslag försedda kemiska stationernas verksamhet år 1887 utfördes vid dessa följande antal analyser:

	Skara.	Halmstad.	Kalmar	Örebro.	Vesterås.	Hernösand.	Jönköping.
Jord och jordförbättringsmedel	33	33	39	35	33	10	128
Gödningsämnen	25	186	41	50	21	12	39
Fodermedel	28	26	15	48	11	30	13
Vatten	15	5	13	34	24	6	119
Mejeriprodukter	57	19	91	374	8065	15	85
Näringsmedel	9	31	7	124	4	12	31
Giftprof	124	703	96	374	493	172	108
Tekniska fabrikat och diverse	20	27	30	239	18	18	62
Summa	391	1030	332	1246	8669	295	585

Häraf framgår att den kemiska stationen i Kristianstad år från år blifvit allt mer och mer anlitaad och att den under sin tillvaro årligen utfört ett större antal undersökningar än flertalet af de med stats-

anslag försedda kemiska stationerna under år 1887 verkställt samt att densamma under året 1888—89 utfört i det närmaste lika många undersökningar som alla de med statsanslag försedda stationerna tillsammans hade under år 1887 utfört. Såsom bevis åter på det gagn denna kemiska station under sin tillvaro redan uträttat tillåter jag mig anföra endast ett par exempel. Sålunda har genom densamma upptäckts ett mäktigt kaolinlager som redan börjat bearbetas, så att anledning finnes för antagandet att en lönande industriverksamhet under den närmaste tiden skall uppkomma. Äfven har genom stationens initiativ inom länets norra del upptäckts rika tillgångar på värderik mergel. Fastän sålunda denna kemiska station på enskild väg blifvit inrättad och kan anses hafva varit länets jordbruk till stor nytta, så är jag varmt öfvertygad derom, att en sådan station inrättad och understödd med statsmedel och stäld under vederbörlig kontroll skulle ega större auktoritet och kunna i betydligt vidsträcktare mån se länets näringar till godo, än hvad som under nuvarande förhållanden kan ega rum. I den kongl. propositionen anföres, att kongl. landtbruksakademiens förvaltningskomité skulle hafva afstyrkt begäran om anslag till en kemisk station, bland annat dermed att det med afseende på nutidens utvecklade samfärdsmedel syntes vara likgiltigt, huru vida ett prof som behöfde undersökas skickades till en kemisk station i grannskapet eller till en mera aflägsset belägen sådan. Jag kan deremot ingalunda dela denna åsigt. Det är nemligen ofta af största vigt för den som behöfver anlita en kemisk station att kunna påräkna föreståndarens personliga inställelse, hvilket ofta kan vara alldeles nödvändigt vid profvets tagning, plombering och liknande förrättningar och såsom mångårig ledamot af Kristianstads läns hushållningsutskott vet jag, att nämnda hushållningssällskap eger en dyrköpt erfarenhet om det ringa gagn som en aflägsset liggande kemisk station medför, i det sällskapet årligen under flera år utbetalt ett ganska beaktansvärdt belopp på det att länets landtbrukare skulle åtnjuta kostnadsfria analyser å jordarter och gödningsämnen m. m. utan att denna förmån i vidsträcktare mån begagnats. Vidare anmärker samma förvaltningskomité, att analyserna skola blifva fortare och noggrannare utförda på en större än på en mindre station. Detta lär väl komma att bero på föreståndarens duglighet och det sätt på hvilket stationen öfvervakas. Jag har härmed sökt ådagalägga att ett verkligt behof förefinnes för bibehållande af den kemiska stationen i Kristianstad, och då jag hoppas att Riksdagen skall inse den stora olägenhet, som skulle drabba länet om en station som redan vunnit så mycket förtroende och verkligen varit till mycket

gagn för länet skulle nu af brist på understöd blifva indragen, så vågar jag föreslå,

att Riksdagen såsom bidrag till underhåll af en kemisk station för jordbrukets och näringarnes behof i Kristianstad, då landsting eller hushållningssällskapet i länet, hvar för sig eller i förening, förbinda sig att upprätta laboratorium och bekosta lokal för detta jemte bostad och hyresmedel för kemist och assistent samt bekosta aflöning till desse och laboratoritjenaren äfvensom årliga utgifter för laboratoriets underhåll samt inköp af böcker och inventarier för stationens behof, på extra stat för år 1891 måtte bevilja ett anslag af 4,000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1890.

F. Barnekow,

ledamot af Riksdagens Första Kammare.

I ofvanstående motion instämma:

Ola Nilsson,

ledamot af Riksdagens Första Kammare.

Casper Ehrenborg,

ledamot af Riksdagens Första Kammare.
